

AŞILAMANIN ÖNEMİ VE ECZACININ ROLÜ

- TEB 1. Bölge İstanbul Eczacı Odası
- TEB 3. Bölge İzmir Eczacı Odası
- TEB 7. Bölge Bursa Eczacı Odası
- TEB 8. Bölge Gaziantep Eczacı Odası
- TEB 10. Bölge Antalya Eczacı Odası
- TEB 19. Bölge Tekirdağ Eczacı Odası
- TEB 25. Bölge Mersin Eczacı Odası
- TEB 31. Bölge Kocaeli Eczacı Odası
- TEB 40. Bölge Kırklareli Eczacı Odası

ECZACILARIN BAĞIŞIKLAMAYA KATKISI

*'Aşılama, temiz su kullanımından sonra, insan sağlığına yapılabilecek en önemli katkıdır.'
(Dünya Sağlık Örgütü)*

Aşı insanlık tarihindeki en büyük buluşlardan birisidir. Modern tıbbın insan sağlığına yaptığı en önemli katkı olan aşılamaya ile daha çok kurtarılacak hayat ve önleneyecek sekel var.

Aşılamaya ile çiçek hastalığı eradike edildiği gibi çocuk felci hastalığı da bitme noktasına gelmiştir. 1957 yılında ülkemizde son defa çiçek hastalığı vakası görülmüş, Somali'de 1977 yılında görülen son vaka ile çiçek hastalığı dünyadan silinmiştir. 1980 yılında ise çiçek aşısının gerekliliğinin kalmadığı bildirilmiş ve aşı kaldırılmıştır.

Günümüzde hemen hemen bütün ülkelerde Ulusal Aşı Programları rehberliğinde çocuklarda kitlesel aşılamaya uygulanıyor. Ülkemizde de 13 hastalığa karşı çocuklarda kitlesel aşılamaya uygulanmakta, mevcut bu aşılamaya sistemi sayesinde her yıl 14.296 ölüm önlenmektedir.

Aşılamaya ile hastalıkların dünya üzerinde son bulduğu bilinen bir gerçekken özellikle endemik ve pandemik salgınlarda hızlı ve doğru aşılamaya yapılarak, toplum bağışıklığının sağlanmasının da endemi ve pandemileri bitireceği, 2019 yılı sonunda ortaya çıkan Covid-19 salgınında bir kez daha net bir biçimde görüldü.

Bu noktada dünyanın pek çok ülkesinde eczacılar da aşılamaya sistemine dahil edildi ve bu ülkelerde toplum bağışıklığının çok daha hızlı sağlandığı gözlemlendi. Son olarak ABD'de Covid-19 pandemisinde en çok etkilenen iki eyalette, eczacıların da aşılamaya dahil olduğu California ve New York'ta pandemi kısıtlamalarının tamamının kalkması da bu verileri doğruluyor.

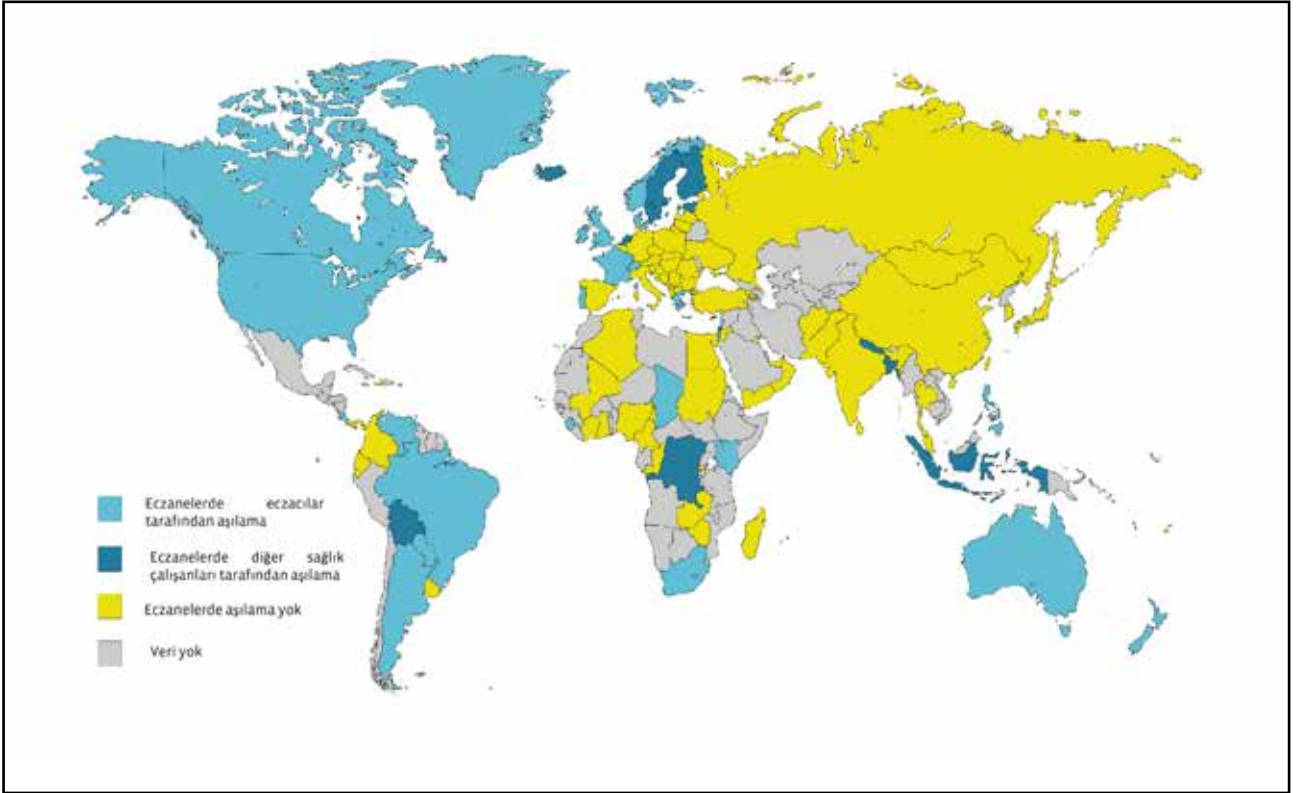
Birinci basamak sağlık kuruluşu olan ve diğer sağlık sistemleri ile iş birliği içinde çalışan eczacılar, hedeflenen aşılamaya oranlarına ulaşmak ve antimikrobiyal direncin azaltılmasına katkıda bulunmak için kilit bir noktada yer almaktadır. Çünkü eczacılar, erişilebilirlik ve serbest eczanelerin dağılımları sayesinde aşılamaya hizmetleri sunmak için ideal bir konuma sahipler. Aynı zamanda hastalıklar, aşılar ve tedarik zinciri konusundaki uzmanlıkları ve bilgileri sayesinde aşı konusunda da güvenilir sağlık profesyonelleri olan eczacılar; aşı karşıtlığını gidermek, aşılar hakkındaki tereddütleri ortadan kaldırmak ve halka kanıta dayalı tavsiyeler sunmak için uygun eğitime ve konuma sahip sağlık çalışanlarıdır.

Sağlık hizmetinin en ön saftaki neferleri ve sağlık hizmeti ekibinin ayrılmaz bir parçası olan biz eczacılar, hastalara her gün dokunarak sağlıklarına değerli katkılar yapmaktayız. Bu sebeple eczacıların faaliyet kapsamının aşılamaya da içerecek biçimde genişletilmesi, bağışıklık ve halk sağlığına yaptıkları katkıyı nihai olarak daha da ileriye taşıyacaktır.

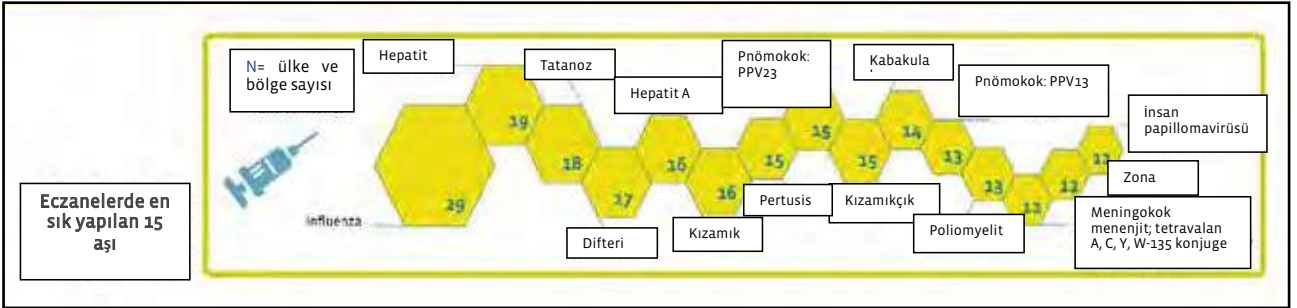
Sizlere sunacağımız bu aşı dosyası ile dünyadan örnekler vererek, kanun ve yönetmeliklerimizde yapılacak düzenlemelerden sonra Türkiye'de de ilgili eğitimlerini tamamlayan eczacıların aşılamaya sürecine dahil edilmesi ile mevcut sağlık altyapımızın daha da güçleneceğini vurgulamak isteriz. Sürecin tamamlanması için yasal düzenlemelerin ivedilikle yapılması, gelecekte yaşanabilecek pandemilerde hem ülkemiz hem de tüm dünya için faydalı olacaktır.

Eczanelerde Aşılama – Dünya verileri

Eczanelerde aşılama yapılan veya yapılmayan ülkeler ve bölgeler:

Eczanelerde en sık yapılan aşılar:

İçindekiler

1- Grip ve Grip Aşısının Önemi	4
2- Covid-19 Pandemisi	7
3- Covid-19 Aşıları ve Etkileri	7
4- Serbest Eczacıların Aşılamadaki Rolü ve Faydaları.....	9
5- Sonuç	10
6- Türkiye’de Eczanelerde Aşılama - Uygulama Planı	11
7- Eczanelerde Grip Aşısı Uygulaması - Dünya Örnekleri	12
8- Eczanelerde Covid-19 Aşısı Uygulaması - Dünya Örnekleri	14
9- Birinci Basamak Sağlık Hizmeti – Salgın Hastalıklarla (Grip ve Covid-19) Mücadelede Eczacıların Yapmaya Yetkili Oldukları Aşılama Hakkında Yönerge Taslağı.....	16
10- Eczacılara Aşılama Yapma Yetkisi Verilmesi İçin Gerekli Kanun Düzenlemeleri	18

1- GRİP VE GRİP AŞISININ ÖNEMİ

Grip Nedir?

Grip, influenza virüsünün neden olduğu, genellikle sonbahar sonu başlayıp, kış ve ilkbahar başına kadar olan dönemde daha sık görülen oldukça bulaşıcı bir hastalıktır.

Grip belirtileri, virüsün vücuda girmesinden sonraki 1-3 gün içerisinde ortaya çıkar.

Ateş (38 °C ve üzeri) yükselir ve titreme görülür, bunlara baş ve karın ağrısı eşlik etmektedir. Kuru bir öksürük görülür. Bunların dışında, eklem ve boğaz ağrıları, iştahsızlık, burun akıntısı, hapsirme, baş dönmesi de grip hastalığında görülebilir.

Belirtiler hastanın günlük işlerini etkileyecek düzeye ulaşabilir. Halsizlik grip geçtikten sonra bile bir kaç hafta devam edebilir.

Çocukların %20-30'u, erişkinlerin % 5- 10'u semptomatik influenzaya yakalanır. Her yıl 2-3 milyon kişi ağır hastalık geçirir, 250-500 bin kişi ölür.

(Ghendon Y. *Influenza- its impact and control Rapp. trimest. sanit. mond.1992.45:306-11. Nicholson KG et al. Lancet 2003. Bragstad K et al. Virol J 2008. WHO. Seasonal Influenza, 2013*)

Kimler Risk Altında?

Hastalık bebeklik döneminden yaşlılığa kadar her yaş grubunu etkilemektedir. Bununla birlikte risk grubunda yer alan kişilerde hastalık diğer kişilere göre daha ağır seyredebilmektedir. Bu kişilerde zatürre, bronşit, sinüzit, orta kulak iltihabı ve oldukça nadiren beyin ve sinir sisteminde hasar oluşması, kalp kası hasarı gibi ciddi tablolar görülebilir.

- 65 yaş ve üzeri ve 2 yaş altı kişiler,
- 6 ay- 18 yaş arasında olup uzun süre aspirin kullanması gerekenler,
- Şeker hastalığı dahil herhangi bir metabolik hastalığı olanlar,
- Astım dahil kronik solunum yolu hastalığı olanlar,
- Kronik böbrek hastalığı olanlar,
- Kronik kalp ve damar sistemi hastalığı olanlar,
- Bağışıklık sistemi baskılanmış kişiler (kronik kan hastalığı olanlar, kanser hastaları, immunsupresif ilaç kullananlar, HIV/AIDS hastaları),
- Huzurevi, bakımevi, yurtlar gibi kalabalık ortamlarda yaşayanlar,
- Aşırı kilolu olanlar,
- Gebeler,
- Sağlık çalışanları risk grubunda yer alırlar.

Grip Aşısı

Her yıl, mevsimsel gelişen influenza bulaşını ve salgınını azaltmaya yarayan aşıdır.

Dünya Sağlık Örgütü virüsün değişikliklerini yakından takip edip, aşı içeriği için yıllık önerilerde bulunur. Her yıl aşı içeriği Dünya Sağlık Örgütünün tavsiyeleri dikkate alınarak hazırlanır.

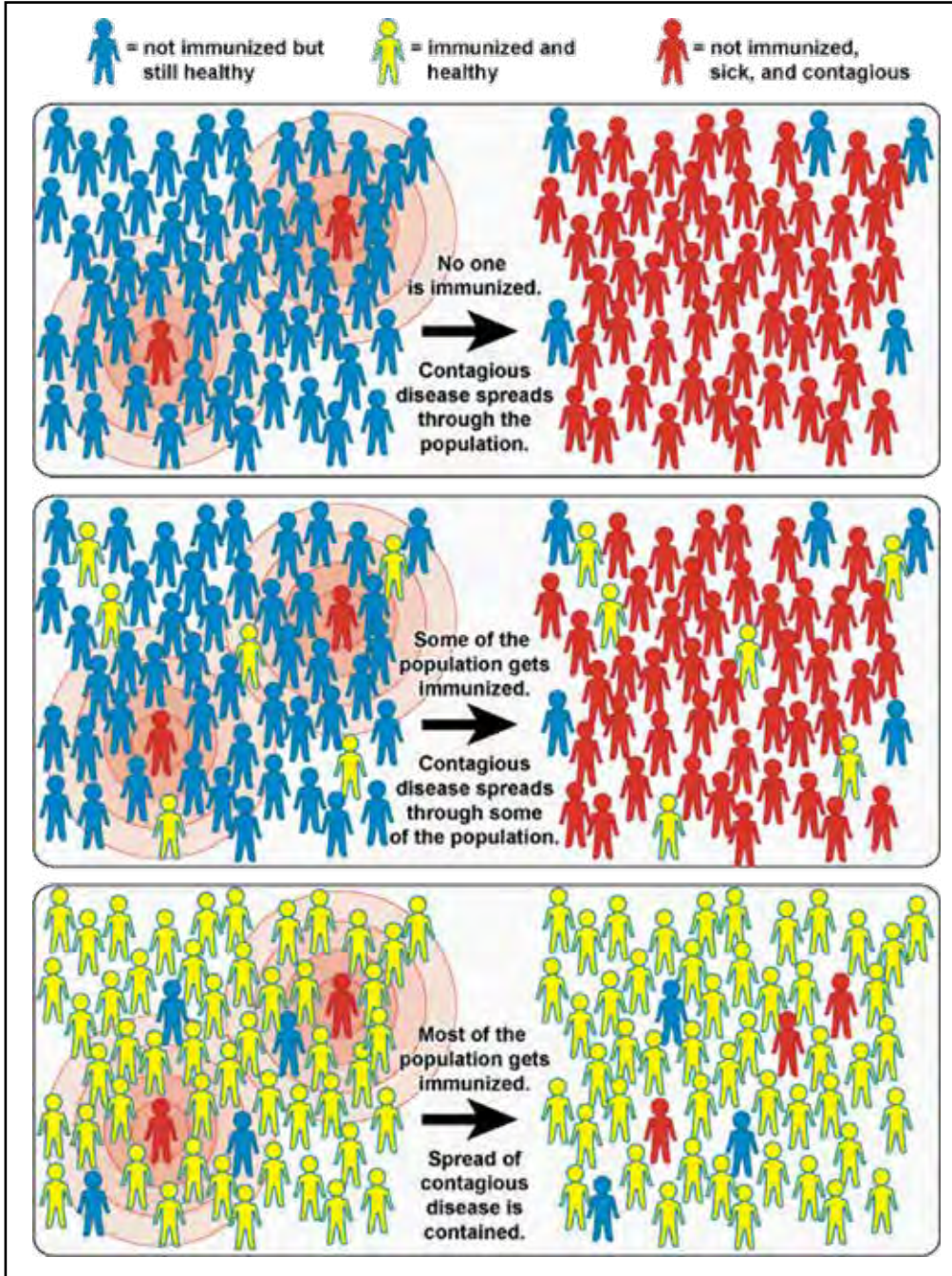
Son yıllarda kullanılan aşılar influenza A'nın iki alt tipi ve influenza B'nin de bir alt tipi yer almaktadır. Hazırlanan aşı ile dolaşımda saptanan virüslerle antijenik benzerlik varsa aşı %50-80 korunma sağlayabilir. Yaşlılarda koruyuculuk daha düşük olmakla birlikte bu gruptaki kişilerde görülen komplikasyonları ve ölümleri azalttığı bilimsel ya-

yınlarla gösterilmiştir.

Her yıl mevsimsel gribe neden olan grip virüsü değişebilmektedir ve grip aşısının içeriği Dünya Sağlık Örgütü tarafından bir yıl önce salgın yapan virüs tiplerinin belirlenmesi ile geliştirilmekte ve aşının içeriği de bu uygulamaya bağlı olarak her yıl değişmektedir. Aşı, yapıldığı grip sezonu için etkili olmaktadır. Bu nedenle; eskiden geçirilmiş grip hastalığı ya da uygulanmış grip aşısına bakılmaksızın mevsimsel gribe karşı etkin bir korunma sağlanması için her yıl grip aşısı yaptırılmalıdır. Aşının koruyucu etkisi, aşı yapıldıktan iki hafta sonra başlayacağı için aşının en uygun zamanı, gripin sık görülmeye başladığı dönemden hemen öncesidir. Ekim ve Kasım ayları grip aşısının yapılma zamanı olarak tercih edilmelidir. Bu aylarda aşılanmayan kişiler ise Mart ayının sonuna kadar aşılanabilir. Aşının koruyuculuğu yaklaşık 6-8 ay sürer.

(Tablo: Toplumda bağışıklık kazanmış kişi sayısı arttıkça bulaşıcı hastalıkların yayılması yavaşlar veya durur.)

Türkiye Sağlık Araştırması, 2016

(Türkiye İstatistik Kurumu - Sayı: 24573 /31 Mayıs 2017)

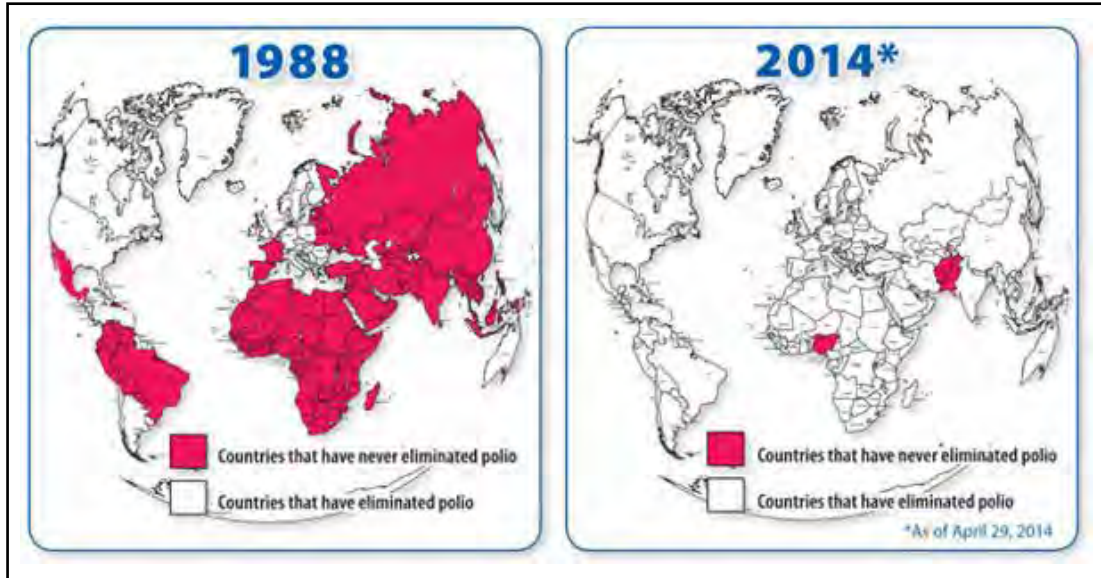
15 yaş üstü bireylerin yalnızca %2,6'sı grip aşısı olmuştur.

Son bir yıl içerisinde grip aşısı olan bireylerin oranı 2014 yılında %3,3 iken 2016 yılında %2,6'ya düşmüştür. Aşılama oranları maalesef istenilen seviyede gerçekleşmemektedir.

Koruyucu hizmetlerden faydalanan bireylerin cinsiyete göre dağılımı (2014 - 2016)

[15+ yaş]	(%)					
	2014			2016		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Grip aşısı olanlar	3,3	3,7	2,9	2,6	2,9	2,4
Tansiyon	50,2	43,0	57,2	48,6	41,1	55,9
Kolesterol	34,4	27,5	41,1	36,7	29,4	43,8
Kan şekeri	37,6	30,1	44,9	39,7	32,0	47,2
Dışkı (gaita) ile ilgili gizli kan testi	11,0	9,7	12,3	11,4	9,8	13,0
Kolonoskopi	2,5	2,3	2,6	2,5	2,2	2,8

“AŞI KARŞITLIĞI TÜM TOPLUMU ZAYIFLATIYOR”

Aşı karşıtlığının tüm toplumu zayıflattığını belirten Yeditepe Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Meral Sönmezoglu, bunun sadece aşı olmayan kişileri değil tüm toplumu etkilediğini belirtti ve “Birkaç kişinin aşı olması arkasında 100, 200 kişiye de koruyor. Kimse aşılanmazsa bariyerler kalkıyor ve herkes duyarlı hale geliyor. O nedenle aşırı yani elimizdeki en büyük silahı kullanmamız lazım” dedi. Prof. Dr. Sönmezoglu, ayrıca 2010 yılından sonra grip aşılarının içine domuz gribine karşı da koruyan bir etken konulduğunu ve o dönemden itibaren aşı olanların domuz gribine karşı da korunduğunu söyledi. (6 Ocak 2020 -Hürriyet gazetesi)

2- COVID-19 PANDEMİSİ

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Wuhan şehrinde Aralık ayının sonlarında solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüsdür.

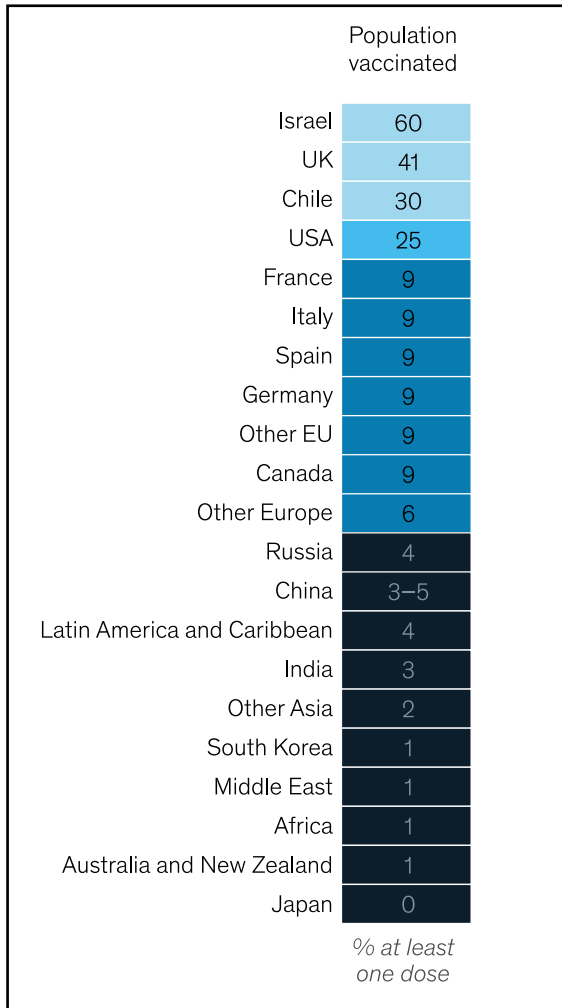
Salgın başlangıçta bu bölgedeki hayvan pazarında bulunan bir kişide tespit edilmiştir. Daha sonra insandan insana bulaşarak Wuhan başta olmak üzere Hubei eyaletindeki diğer şehirlere ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin diğer eyaletlerine ve diğer ülkelere yayılmıştır.

Asemptomatik olgular olabileceği bildirilmekle birlikte, bunların oranı bilinmemektedir. En çok karşılaşılan belirtiler ateş, öksürük ve nefes darlığıdır. Şiddetli olgularda zatürre, ağır solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebilmektedir.

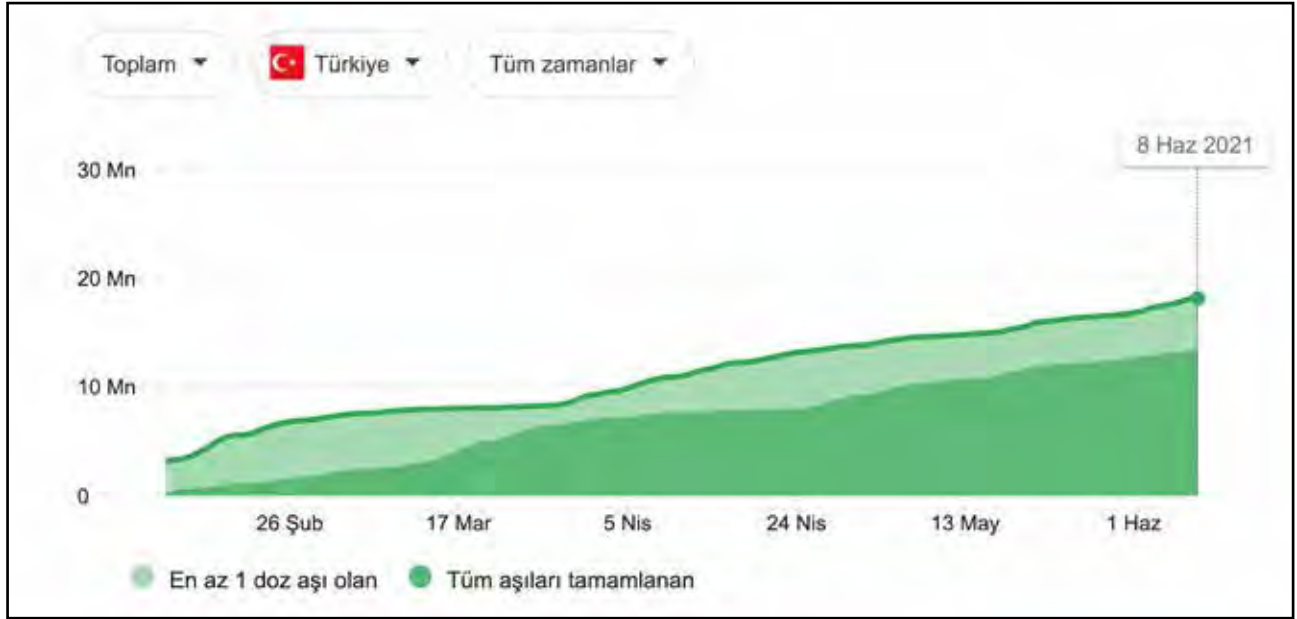
3- COVID-19 AŞILARI VE ETKİLERİ

Çok hızlı bir şekilde faz çalışmaları tamamlanan Covid-19 aşıları 2020 yılı başlarında insanlığın kullanımına sunulmuştur. Tüm ülkeler hızla aşı temin etmeye çalışmış ve kendi vatandaşlarını aşılamağa başlamıştır. Tüm dünyada aşılanan kişi sayısı Haziran 2021 itibarı ile yaklaşık 900 milyona ulaşmıştır. Bu da dünya nüfusunun yaklaşık %11'ine denk gelmektedir. Uzmanlar toplam nüfusun en az %60'ı aşılanaadıkça toplumsal bağışıklığın oluşmayacağını ve riskin en az aynı şiddette devam edeceğini belirtmektedirler. Bir taraftan aşılamanın ya da aşı temininin istenilen hızda olmaması diğer taraftan virüsün mutasyonlara uğraması, hastalığın daha bulaşıcı türlerinin önümüzdeki aylarda yeni bir vaka dalgasını tetikleyebileceği endişesini giderek arttırmaktadır.

14 Mart 2021 tarihi itibarıyla 2 doz aşısı tamamlanan kişilerin ülkeler bazında nüfusa oranı:

8 Haziran 2021 itibarıyla Türkiye’de aşılana kişi sayıları:

Etkili aşıların hızlı bir şekilde geliştirilmesi ve piyasaya sürülmesi, Covid-19 ile mücadelede oyunun kurallarını değiştirerek dünyanın pandemiden çıkış yolunu görmeye başlamasına izin vermiştir. Ancak dünya nüfusunun ne kadarının aşılandığına ve korona virüsün nasıl değiştiğine bağlı olarak toplumsal bağışıklıktan bahsedebiliriz. Virüsün çok hızlı değiştiği, yeni varyantların çok kolay yayıldığı ve aşılanmanın çok yavaş ilerlediği, sürü bağışıklığının yakın zamanda erişilemeyeceğini ortaya koymaktadır.

Henüz dünya nüfusunun küçük bir kısmı aşılanmasına rağmen bir taraftan da bilim insanları aşıların ne kadar süre ile koruyacağını tartışıyor. Bunu yapmanın en iyi yolu, çeşitli yaş, etnik köken ve sağlık koşullarına sahip aşılanmış insanlardan oluşan bir kohortu takip etmek ve dünyada dolaşan varyantlar ne olursa olsun antikor seviyelerini nötralize etmek için düzenli kan antikor analizi yapmaktır. Ancak pandemi ile mücadele ederken zaman hepimiz için çok kıymetli. Bu sebeple uzmanlar herhangi bir veri beklememek ve aşıların varyantları nötralize etme yeteneğini değerlendirirken insanlara arada bir güçlendirici (booster) aşı yapmak konusunda hemfikirler. Booster – güçlendirici aşılar ise ilk dozları takiben 6-8 ay içerisinde ihtiyaç duyulacağı öngörülmektedir.

Aşıların yeterli miktarlarda temin edilmesi, aşıların çok kişiye en kısa sürede ulaştırılması, toplumdaki aşı karşıtlığının ya da çekincelerinin ortadan kaldırılması ve bu hizmetlerin sürdürülebilir olması Covid-19 salgını ile mücadelede çok önemlidir.

Dünyanın birçok gelişmiş ülkesinde Covid-19 aşıları 2021 bahar aylarında eczanelerden temin edilmeye başlanmış olup, istek üzerine aşılar eczanelerde eczacılar tarafından uygulanmaktadır.

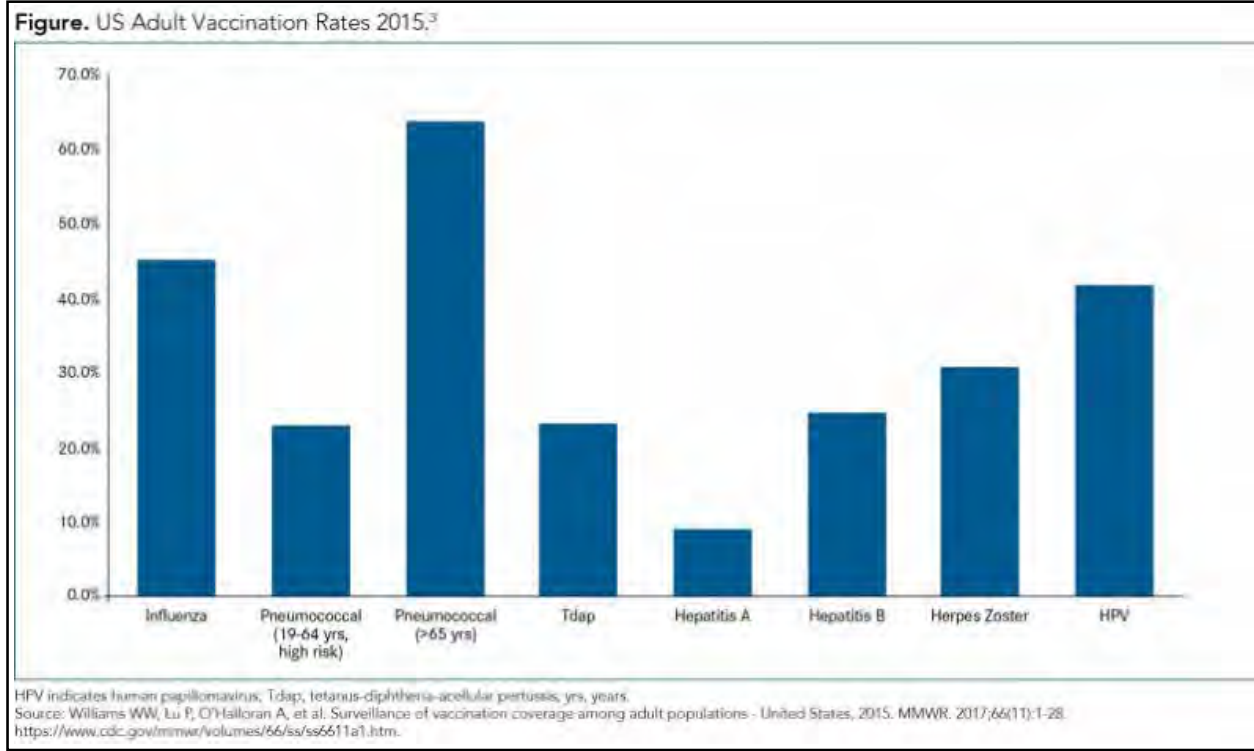
Eczacıların aşılama da aktif rol alması ile bu ülkeler pandemi ile mücadelede zaman ve hız kazanmışlardır. Türkiye’de bulunan yaklaşık 25.000 serbest eczane aracılığı ile aşılama yı daha yaygın, kolay ve hızlı hale getirmek mümkündür.

Covid-19 aşıları ve aşıların etkinliği konusunda hala cevaplanmayı beklenen birçok soru bulunmaktadır. Bilim insanları bu sorulara yanıt verebilmek için günümüzde sayısız araştırma ve çalışma yapmaktadırlar. Bu çalışmalardan birisi de Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Klinik Eczacılık Anabilim Dalı tarafından, İstanbul Eczacı Odası sponsorluğunda başlatılmıştır. Bu çalışmadaki amaç hem aşı sonrası oluşan antikor varlığını retrospektif olarak ölçümlemek hem de rakamsal antikor değerinin yaş, altta yatan kronik hastalık, sigara kullanımı ve ilaç kullanımı gibi bazı demografik özelliklerle korelasyonunu incelemektir. Ayrıca bu çalışma ile aşı konusunda toplumda bir farkındalık yaratmak amaçlanmaktadır.

4- SERBEST ECZACILARIN AŞILAMADAKİ ROLÜ VE FAYDALARI

'Eczacılar erişilebilir sağlık hizmeti sağlayıcılarıdır.'

Serbest eczacıların grip aşısı uygulamalarına izin vermek, aşılama hızını ve aşılanan kişi sayısını arttırmaya yardımcı olur. Serbest eczaneler geniş çapta erişilebilirdir ve değerlendirmeler, hastaların eczacı önderliğindeki aşılardan memnun olduklarını göstermektedir. Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (CDC) tarafından önerilen çoğu aşı için yetişkin aşılama oranları, %90'ın üzerinde olan çocukluk çağı aşılama oranları ile karşılaştırıldığında oldukça düşük kalmaktadır.

Serbest eczacıların aşı uygulamasına destek olmaları, risk altındaki bireylere ulaşılmasına katkıda bulunur. Mevsimsel grip, diğer mevsimlere göre yüksek olan kış ölümlerinin ve artan hastaneye yatışların başlıca nedenidir. Riskli kişilerin aşılanması, oluşabilecek sekonder sağlık problemlerini de engellemektedir.

Eczacı yetkisi altında grip aşısı hizmetleri, otoriteler nezdinde değer yaratır ve sağlık sistemi üzerindeki baskıyı azaltır. Enfeksiyonla ilişkilendirilen ekonomik yük oldukça yüksektir. Geniş kapsamlı aşılama programları bu problemlerin ekonomik yükünü azaltmaktadır. İngiltere, Portekiz ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde eczacıların aşılama programlarına katılmasının hem hastaya hem de sağlık sistemine faydalarını gösteren kanıtlar bulunmaktadır.

Yapılan bir araştırmada hastaların aşı için doktor/hastane yerine eczaneleri seçmelerinin nedenleri araştırılmıştır:

- Eczaneden randevu almaya gerek olmaması ve eczanelerde bekleme sürelerinin genellikle daha kısa olması,
- Eczanelerin genellikle elverişli konumda ve kolayca erişilebilir olması,
- Eczacıların hastaların tıbbi geçmişine erişebilmesi ve hastaları reçeteli ilaçlarla olası herhangi bir etki-leşim konusunda uyarabilmesi,
- Eczacıların hastaların tıbbi geçmişine eklenmek üzere aşılama kayıtlarını birinci basamak hekimlerine iletebildiği sistemlerin bulunması gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

5- SONUÇ

Her yıl, aşı ile engellenebilecek hastalıklar (influenza, hepatit B, zatürre vb.) yüzünden dünyada ve ülkemizde birçok kişi hayatını kaybetmektedir. İstatiksel verilere göre Türkiye’de her sene yaklaşık 3.500.000 çocuk ve 4.400.000 yetişkinin gribe yakalandığını söyleyebiliriz. 2019 TÜİK raporu sonuçlarına göre ölüm nedenleri arasında en fazla görülen 3. ölüm nedeni ise grip gibi hastalıkların da içinde yer aldığı solunum yolu hastalıklarıdır.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre, Türkiye'nin toplam nüfusu geçen yıl sonu itibarıyla 80 milyon 810 bin 525 iken, çocuk nüfusu 22 milyon 883 bin 288 olarak kayıtlara geçti.

Rakamlarla İstanbul: Günümüz itibarıyla İstanbul'da 5234 eczane bulunmaktadır. Türkiye nüfusunun yaklaşık %20'si İstanbul'da ikamet ettiği göz önüne alındığında, İstanbul'da vatandaşlarımızın hızla aşılması salgın hastalıklarla mücadelede kuşkusuz çok önemli rol oynayacaktır.

İstanbul'daki serbest eczacıların %50'sinin ilk etapta eğitimlerini tamamlayacağı ve aşı yapma yetkisini kazanacağını planlarsak, ortalama her eczacının 150 kişiye ulaştığı varsayımından yola çıkarak İstanbul genelinde yaklaşık 395.000 kişiye erişimden bahsedebiliriz. Eğitim alan eczacı sayısının artması ve nüfusu yüksek olan ilçeleri de göz önüne aldığımızda bu sayının daha da artması muhtemel bir senaryodur. Toplumdaki aşılama oranını bu kadar arttırma imkanı varken ve dünyada bir çok örneği mevcutken Türkiye'deki eczacıların halk sağlığını korumak adına daha aktif rol alamama sebebi sorgulanmalıdır.

Bir diğer önemli konu da Covid-19 salgınında hastaların sadece grip aşısı için hastaneye ya da sağlık kuruluşlarına gitmesi engellenerek hem toplum sağlığının korunması hem de sağlık kuruluşlarının hasta yükünü azaltması sağlanacaktır. Dünyadaki birçok ülkede yer alan örnekler, eczacıların salgın hastalıklar ve bağışıklık kazanma konusunda halkı bilinçlendirerek ve uygulama yaparak hastalıkların önlenmesinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

6- TÜRKİYE'DE ECZANELERDE AŞILAMA - UYGULAMA PLANI

1. Yönetmelik ve Kanun Düzenlemelerinin Yapılması

9. bölümde ilgili yönerge sunulmaktadır.

10. bölümde ilgili kanun düzenlemeleri sunulmaktadır.

2. Aşılama Hizmetleri Eğitimlerinin Planlanması ve Hayata Geçirilmesi

2.a. Aşılama Hizmetleri - Uzaktan Eğitimler

Uzaktan eğitim platformunun kurulması, içerik hazırlanması, sisteme yüklenmesi, eczacıların kayıt yaptırması, eğitimleri online almaları, online eğitimlerde denetim aşamalarının bulunmasının sağlanması, sınavlara online girmeleri, sertifika verilmesi.

Eğitim sonunda eğitimi tamamlayan eczacılar aşağıda bahsedilen konulara hakim olarak sertifika alacaklardır. Bu eğitim 5 senede bir yenilecektir. Eğitimin teorik kısmını online tamamlamak için en az 100 üzerinden 85 başarı puanının alınması gerekmektedir.

Uzaktan eğitimin amaçları:

- Gribin nedenini, bulaş yollarını, semptomlarını ve olası komplikasyonları tanımak,
- Grip virüslerinin değişen doğasını ve bunun aşının etkinliğini nasıl etkilediğini açıklayabilmek,
- Riskli gruptaki hastalara grip aşısının neden her yıl yapılması gerektiğini detaylandırabilmek,
- Rutin aşılama yapılması gereken grupları belirleyebilmek,
- 65 yaş ve üstü kişilere, klinik risk gruplarında bulunanlara ve sağlıklı çocuklara grip aşısı uygulamasına ilişkin kanıt temelini aktarabilmek,
- Mevcut aşuların içerik, etki, doz, yan etki ve kontrendikasyonlarına detaylı olarak hâkim olmak.

Zaman planı:

- Eğitim içeriğinin hazırlanması: 1 ay
- Uzaktan eğitim platformunun kurulması ve açılması: 1 ay
- Eğitimin online eczacılar tarafından tamamlanması: 1 ay*

* İlk etapta planlanan süredir. Daha sonra süre kısıtlaması olmaksızın isteyen eczacılar istedikleri bir zaman diliminde online eğitimlerini tamamlayabilirler.

- Online eğitim süresi: 2,5 saat
- Online sınav: 30 dakika

2.b. Aşılama Hizmetleri - Uygulamalı Eğitim

Uygulamalı eğitim içeriğinin hazırlanması, eğitim verecek sağlık kuruluşlarının ve sağlık personellerinin belirlenmesi, uzaktan eğitimini tamamlayan eczacıların en geç 1 hafta içerisinde uygulamalı eğitim planlarının yapılması, eğitimin tamamlanması ve sertifika verilmesi.

Bu eğitim İl Sağlık Müdürlüğü ile anlaşmalı olarak yürütülecek olup, belirlenen referans hastanelerde ilgili sağlık personeli tarafından verilecektir.

Eğitimin amacı:

- Aşılama konusunda pratik eğitimin alınması,
- Aşığı tedarik etmek ve uygulamak için uygun yasal çerçevenin oluşturulması.

Zaman planı:

- Eğitim içeriğinin hazırlanması: 1 hafta
 - Eğitim içeriğinin duyurulması, ilgili merkezlerin hazırlıklarının tamamlanması ve eğitimlerin ve başlatılması: 15 gün
 - Eğitimin eczacılar tarafından tamamlanması: 1 ay*
- *İlk etapta planlanan süredir. Daha sonra süre kısıtlaması olmaksızın isteyen eczacılar istedikleri bir zaman dilimde ilgili merkezlerden randevu alarak eğitimlerini tamamlayabilir.
- Uygulamalı eğitim süresi: 30 dakika
 - Sınav: 15 dakika

3. Aşı Kayıtlarının Oluşturulması ve Saklanması

Online bir sistem üzerine (ör: RRS) grip aşısı ile ilgili bir birim açılır, eczacı hastaya ait temel bilgileri bu sisteme girer, böylece ilgili hekimler de gerektiğinde hasta geçmişini buradan takip edebilirler.

Adı-soyadı, TC no, aşının adı, tatbik edildiği tarih-saat, varsa Medula reçete numarası

4. Hizmet Bedeli

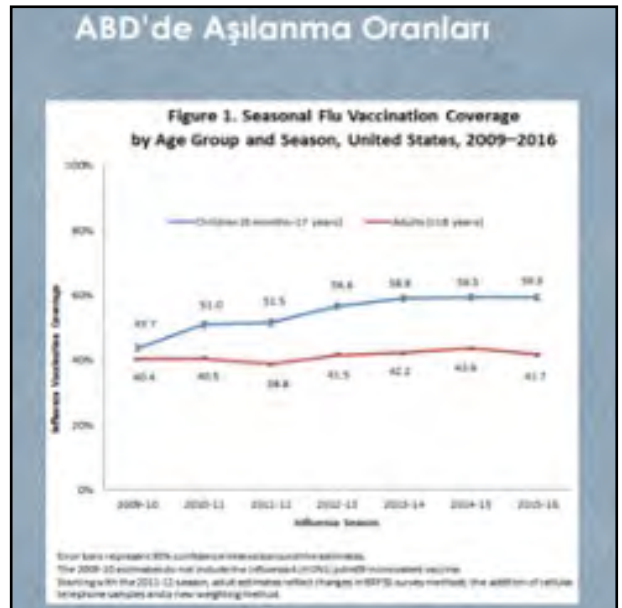
Eczacı vermiş olduğu bu hizmet karşılığı SGK'dan her bir uygulama başına hizmet bedeli adı altında ödeme alır.

7- ECZANELERDE GRİP AŞISI UYGULAMASI - DÜNYA ÖRNEKLERİ

I. Amerika Birleşik Devletleri

- Kişi grip aşısı için online rezervasyon yapar.
- En yakın eczaneyi seçer.
- Yine sistem üzerinden uygun bir tarih ve saat seçilir.
- Hızlı bir aşılama öncesi anketi doldurulur.
- Kişi randevu zamanında eczanede hazır bulunur.
- Bu süre zarfında eczacının talimatlarına uyularak yine eczacı tarafından aşılama yapılır.
- Aşı belgesi / onayı ya basılı ya da dijital bir şekilde eczaneden teslim alınır.
- Randevudan sonra 15 dakikalık bir gözlem süresi beklenir.

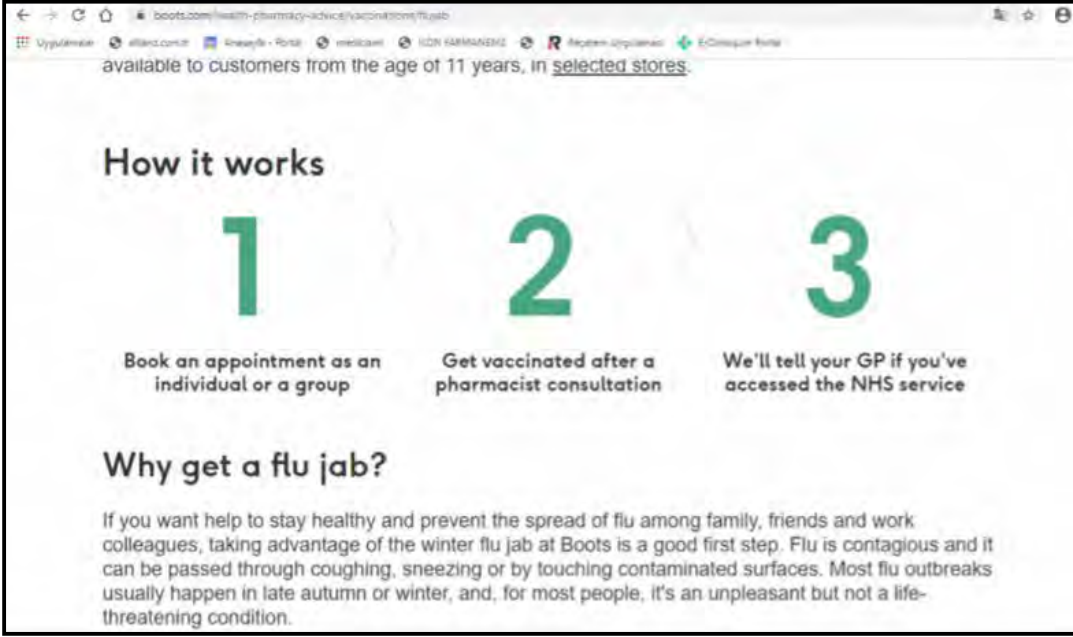
ABD'de eczacılar tarafından aşılama yapılması için ilk girişimler 1996 yılında başlatılmıştır. 1 Kasım 1996'da, Amerikan Eczacılar Derneği (APhA) eczacılar için ulusal olarak tanınan eğitim programı 'Eczane Bazlı Aşılama: Eczacılar İçin Ulusal Sertifika Programı'nı başlatmıştır. 2004 yılında ise yaklaşık 14.000 eczacının eğitimlerini tamamlayarak uygulama yaptıkları belirtilmektedir. Bugün ise birçok eyalette çocuklar da dahil olmak üzere birçok hastalığın aşılması konusunda eczacılar aktif rol almaktadırlar.

II. Birleşik Krallık

İrlanda'dan gelen rakamlar, eczacıların 2011'de aşılamaya başladığından bu yana, Ulusal Bağışıklama Ofisi (NIO) aracılığıyla grip aşısı teslimatlarının genel olarak % 48 oranında arttığını ve bunun içinde pratisyen hekimlere yapılan teslimatların neredeyse % 23 arttığını göstermiştir. Eczacılar aşıları yapması sayesinde halkın bilinçlenmesi ve aşılama oranları artmaktadır. Buna ek olarak, istatistikler, İrlanda halk eczaneleri aracılığıyla aşılama yapılmasının, daha önce hiç aşı yaptırmamış kişi sayısını yaklaşık %17 oranında azalttığını göstermiştir. İlk defa aşı yaptıran bu kişilerin % 99'unun bir sonraki aşı için tekrar eczaneye geleceğini beyan ettiğini göstermektedir. Bu hizmet sonucu hasta memnuniyetinin çok yüksek olduğu belirtilmiş ve hastaların % 93'ü verilen hizmet kalitesini 9/10 veya 10/10 olarak derecelendirmiştir.

Birleşik Krallık'taki işleyiş ABD'ye benzer bir şekilde olmaktadır:

available to customers from the age of 11 years, in selected stores.

How it works

- 1 Book an appointment as an individual or a group
- 2 Get vaccinated after a pharmacist consultation
- 3 We'll tell your GP if you've accessed the NHS service

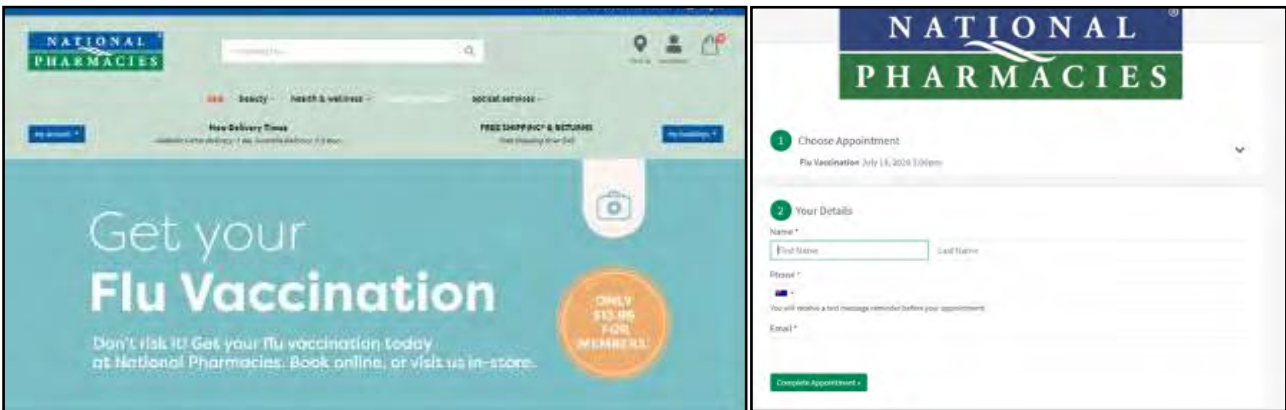
Why get a flu jab?

If you want help to stay healthy and prevent the spread of flu among family, friends and work colleagues, taking advantage of the winter flu jab at Boots is a good first step. Flu is contagious and it can be passed through coughing, sneezing or by touching contaminated surfaces. Most flu outbreaks usually happen in late autumn or winter, and, for most people, it's an unpleasant but not a life-threatening condition.

III. Avustralya

Avustralya'da da işleyiş ABD ve Birleşik Krallığın uygulamalarına benzer şekildedir:

Online randevu, eczacının eczanede uygun grip aşısını hastaya uygulaması, veri girişi ve gerekirse hasta takibi şeklinde ilerleyen bir süreç bulunmaktadır.

NATIONAL PHARMACIES

Beauty Health & wellness SOCIAL MEDIA

Free Delivery Time

FREE SHIPPING & RETURNS

Get your Flu Vaccination

Don't risk it! Get your flu vaccination today at National Pharmacies. Book online, or visit us in-store.

ONLY \$15.95 FOR MEMBERS!

1 Choose Appointment

Flu Vaccination July 11, 2019 10:00am

2 Your Details

Name *

First Name Last Name

Phone *

You will receive a text message reminder before your appointment.

Email *

Complete Appointment

IV. Fransa

Mart 2019'da çok başarılı bir pilot projenin ardından, eczacıların eczanelerde grip aşısı yapmalarına izin veren son Avrupa ülkesi Fransa olmuştur. Fransa'daki tüm serbest eczacılar, gerekli eğitim programını aldıkları ve eczanenin özel ve niteliksel bir hizmet sunumu sağlamak için uygun ekipmana sahip olma koşullarına uydukları zaman, eczanede grip aşuları uygulama hakkına sahiptirler.

8- ECZANELERDE COVID-19 AŞISI UYGULAMASI - DÜNYA ÖRNEKLERİ

I. Kanada

Kanada'da onaylanmış Covid-19 aşuları, randevu sistemi ile eczanelerde eczacılar tarafından halka uygulanmaktadır.

The screenshot shows the Ontario government website page for COVID-19 pharmacy vaccine locations. The page is in French and includes the following content:

- Ontario logo and language selector (français).
- Navigation: Home > COVID-19 > Vaccines > What to expect.
- Last updated: June 02, 2021.
- Section: COVID-19 pharmacy vaccine locations.
- Text: Find your closest pharmacy to get a COVID-19 vaccine.
- Text: Most pharmacies book appointments ahead of time and some allow walk-ins. Check with the pharmacy before you go.
- Section: Who can get vaccinated at a pharmacy.
- Text: You can get vaccinated if you are age:
- List:
 - 12 or older on the day of your appointment to get the Pfizer vaccine
 - 18 or older on the day of your appointment to get the Moderna vaccine
- Text: Learn what to expect at the pharmacy.
- Section: Second dose of AstraZeneca.
- Text: If you got your first dose of AstraZeneca on March 10, 2021 or later, you may get your second dose at an earlier interval of 12 weeks. Appointments are based on when you got your first dose.

Kanada'da yaşadığınız bölgeye göre eczane seçebilir, seçtiğiniz eczanede hangi aşının temin edilebileceğini görebilir ve randevu alarak aşınızı olabilirsiniz.

The screenshot shows the search interface for finding COVID-19 pharmacy vaccine locations in Ontario. The interface includes the following elements:

- Search by postal code: Enter the first 3 characters of a postal code to find a pharmacy offering vaccines near you.
- Search button: Search.
- Filter locations: Operating hours (Open now, Open Weekdays after 5 p.m., Open on weekends), Vaccine type (AstraZeneca (second dose only), Moderna (age 18 or older), Pfizer (age 12 or older)).
- Pharmacy locations by city: 1928 locations found.
- Acton section:
 - Rexall: 372 Queen Street East, Acton, ON, L7J 2Y5. Hours: Monday - Friday: 9 a.m. to 8 p.m., Saturday: 9 a.m. to 6 p.m., Sunday: 10 a.m. to 6 p.m. Website: www.rexall.ca/covid-19/vaccines.
 - Vaccine Type: Moderna (age 18 or older).
 - Appointment and location details: Call or visit their website to check if you need an appointment or if walk-in (first come, first served) vaccinations are available.
- Shoppers Drug Mart: 252 Queen Street, Acton, ON, L7J 1P6. Hours: Monday - Sunday: 8 a.m. to 10 p.m. Website: covid-19.shoppersdrugmart.ca/en.

II. Amerika Birleşik Devletleri

- Federal Perakende Eczacılık Programı, Nisan 2021'de ABD'de Covid-19 aşısına erişimi arttırmak amacıyla federal hükümet, eyaletler ve bölgelerdeki yönetimler ile 21 ulusal eczane ortağı ve bağımsız eczane ağları arasında kurulan bir iş birliğidir.
- Yerel eczanelerde aşı olmak isteyen kişiler, COVID-19 aşısının mevcut olup olmadığını öğrenmek için eczanenin web sitesini kontrol ederek randevularını alabilmektedirler. Ek olarak, çoğu eczane arzın izin verdiği ölçüde anında aşı randevusu vererek aşılama işlemini gerçekleştirebilmektedirler.
- Bu programda, ülke çapında 40.000'den fazla eczanenin yer aldığı belirtilmektedir.
- ABD'de 12 yaş ve üzeri herkesin artık COVID-19 aşısı olması önerilmektedir. Her yaş grubu kendisi için uygun olan aşığı eczanelere gidip yaptırabilmektedir.
- Programın başladığı tarihten 13 Mayıs'a kadar geçen sürede, eczanede Covid-19 aşısı uygulanan kişi sayısının 58 milyondan fazla olduğu belirtilmektedir.

The screenshot shows the CDC website's 'Vaccines & Immunizations' section. The main heading is 'Understanding the Federal Retail Pharmacy Program for COVID-19 Vaccination'. Below the heading is an illustration of a pharmacy counter with a pharmacist and several customers. The text below the illustration states: 'The Federal Retail Pharmacy Program for COVID-19 Vaccination is a collaboration between the federal government, states and territories, and 21 national pharmacy partners and independent pharmacy'. The left sidebar contains a navigation menu with categories like 'COVID-19 Vaccination', 'Product Info by US Vaccine', 'Clinical Care', 'Provider Requirements and Support', 'Training and Education', 'Vaccine Recipient Education', 'Health Departments', and 'Planning & Partnerships'.

III. Birleşik Krallık

Covid-19 aşılı, büyük aşı merkezlerinde, eczanelerde, hastanelerde veya pratisyen hekimlerin bulunduğu kliniklerde NHS (Ulusal Sağlık Sistemi) kontrolünde yapılmaktadır.

NHS, Covid-19 aşısı yaptırma sırası gelen kişileri e-posta veya kısa mesaj aracılığı ile bilgilendirmektedir. Ancak NHS'den bilgilendirme beklemeden de 30 yaş ve üzeri herkes istediği zaman aşı randevusunu alabilmektedir. Birleşik Krallık vatandaşları aşı randevularını büyük aşı merkezlerinden veya Covid-19 aşısı yapan eczanelerden alabilmektedirler.

9- BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETİ – SALGIN HASTALIKLARLA (GRİP VE COVID-19) MÜCADELEDE ECZACILARIN YAPMAYA YETKİLİ OLDUKLARI AŞILAMA HAKKINDA YÖNERGE TASLAĞI

AMAÇ

MADDE 1

(1) Bu Yönergenin amacı, Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik ile bu yönetmeliğin 6. maddesinde yetkileri tanımlanan eczacıların, tanımlı görevlerle sınırlı olmak üzere, yetkili oldukları aşılama hizmetine ilişkin usul ve esaslar ile yetki ve sorumlulukları belirlemektir.

KAPSAM

MADDE 2

(1) Bu Yönerge, eczacıların ilgili Yönetmelikte belirtilen aşılama işlemini, salgın hastalıklarla mücadelede birinci basamak sağlık hizmeti sunucusu olan eczacıları kapsar.

DAYANAK

MADDE 3

Bu Yönerge, 6197 Sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanununun 1. Maddesi ile 1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanununun 3. Maddesine dayanmaktadır.

TANIMLAR

MADDE 4

(1) Bu Yönergede geçen;

a) Aşılama: Covid-19 ve grip aşılarının hazırlanarak, aşı olması gerektiği Bakanlık tarafından belirlenmiş kişilere uygulanmasını,

b) Uzaktan Eğitim: Grip ve Covid-19

Uzaktan eğitimde amaçlar ve hedefler:

- Gribin ve Covid-19'un nedenini, nasıl bulaştığını, semptomları ve olası komplikasyonları tanımak.
- Grip ve Covid-19 virüslerinin değişen doğasını ve bunun aşının etkinliğini nasıl etkilediğini açıklayabilmek.
- Risk grubundaki hastalara her yıl neden grip ve/veya Covid-19 aşısının yapılması gerektiğini detaylandırabilmek.
- Rutin aşılama yapılması gereken grupları belirleyebilmek.
- 65 yaş ve üstü kişilere, klinik risk gruplarında bulunanlara ve sağlıklı çocuklara grip aşısı uygulamasına ilişkin kanıt temelini aktarabilmek.

- Mevcutta bulunan aşıların içerik, etki, doz, yan etki ve kontrendikasyonlarına detaylı olarak hakim olmak.

c) Uygulamalı Aşılama Eğitimi

- Aşılama konusunda pratik eğitimin alınması
- Aşığı tedarik etmek ve uygulamak için uygun yasal çerçevenin oluşturulması

d) Eczacı: Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesinin c bendinde tanımlanan Eczacılık Fakültesi veya Eczacılık Mektebi'nden mezun olmuş ya da Kanuna göre yabancı okullardaki eğitiminin yeterliliğini ispat ve tescil ettirmiş, eczacılık faaliyetlerini yürütmeye yetkili sağlık meslek mensubunu ifade eder.

e) Teorik ve uygulamalı olarak grip ve Covid-19 eğitimini almış eczacı: Bu Yönergenin 10. maddesinde yer alan eğitimi tamamladıktan sonra aşı yapmaya yetkili eczacıyı ifade eder.

AŞILAMA YETKİLERİ

MADDE 5

(1) Bu Yönergenin 4. maddesinin (d) bendinde tanımlanan eczacıların yapmaya yetkili oldukları müdahaleler şunlardır:

- a) Eczane içerisinde aşılama için gerekli çevresel koşulları sağlamak.
- b) Sağlığı koruyucu önlemleri bilmek ve gerektiğinde uygulamak.
- c) Aşılama öncesi hasta bilgilendirmesi yapmak.
- d) Hasta ile uygun iletişimi kurarak hastayı (12 yaş üzeri grip ve Covid-19 aşısına uygun hastalar) aşılama hazırlamak.
- e) Aşılama yapmak.

YETKİ VE SORUMLULUKLAR

MADDE 7

(1) Bu Yönergenin 4. maddesinde tanımlanan eczacılar, 5. maddesi kapsamındaki iş ve işlemleri eğitimleri tamamladıktan ve geçer puan aldıktan sonra süresiz olarak yapmaya yetkilidir.

(2) Bu Yönergenin kapsamında yetkilendirilen eczacılar yaptığı iş ve işlemleri derhal kayıt altına alır, müteakip ayın 10. gününe kadar İl Sağlık Müdürlüğü ve Eczacı Odasına yazılı olarak bildirimde bulunur.

YÜRÜRLÜK

MADDE 8

(1) Bu Yönerge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

MADDE 9

(1) Bu Yönerge hükümlerini Sağlık Bakanlığı yürütür.

MADDE 10

Eczanede aşılama yapılabilmesi için eczacıların alması gereken eğitimler:

- Teorik Aşılama Eğitimi
- Uygulamalı Aşılama Eğitimi

10- ECZACILARA AŞILAMA YAPMA YETKİSİ VERİLMESİ İÇİN GEREKLİ KANUN DÜZENLEMELERİ

1- ECZACILAR VE ECZANELER HAKKINDA KANUN

6197 Sayılı Kanun'un 1. Bölüm, 1. Maddesi'ne "*aşılama hizmetine*" ibaresi eklenmelidir.

MADDE 1 – (Değişik: 17/5/2012-6308/1 md.) Eczacılık; hastalıkların teşhis ve tedavisi ile hastalıklardan korunmada kullanılan tabii ve sentetik kaynaklı ilaç hammaddelerinden değişik farmasötik tipte ilaçların hazırlanması ve hastaya sunulması; ilacın analizlerinin yapılması, farmakolojik etkisinin devamlılığı, emniyeti, etkinliği ve maliyeti bakımından gözetimi; ilaçla ilgili standardizasyon ve kalite güvenliğinin sağlanması ve ilaç kullanımına bağlı sorunlar hakkında hastaların bilgilendirilmesi ve çıkan sorunların bildirimlerinin yapılmasına ve *aşılama hizmetine* ilişkin faaliyetleri yürüten sağlık hizmetidir.

2- TABABET VE ŞUABATI SAN'ATLARININ TARZI İCRASINA DAİR KANUN

1219 sayılı Kanun'un 1. Fası, 3. Maddesine "*Eczacılar 1257 sayılı kanunda belirtilen aşuları eczanelerinde yapabilir.*" fıkrası eklenmelidir.

Madde 3 – Yukarıki maddelerde zikredilen tabip diplomasını ve fenni, cerrahi veya şubatında ihtisas sahibi olduğuna dair işbu kanunun tarifleri dairesinde vesaikı lazimeyi haiz olmıyan hiç bir kimse hiç bir ameliyei cerrahiye icra edemez. Cerrahii sağıreye ait ameliyat ile sünneti her tabip yapabilir. **(Ek cümle: 2/1/2014–6514/20 md.)** Ancak, olağanüstü ve istisnai hâllerde Sağlık Bakanlığınca düzenlenecek eğitimi alan kimseler tarafından hekim gözetiminde sünnet ameliyesi yapılmasına Bakanlıkça izin verilebilir. Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekaleti tarafından açılan ve idare edilen mekteplerden mezun küçük sıhhiye memurları ve işbu mekteplere muadil tedrisat yapan mekteplerden mezun olup şahadetnameleri Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekaletince tasdik ve tescil edilenler talimatnamelerinde yazılı olanlara munhasır kalmak şartıyla küçük ameliyeleri yapabilirler. **(Mülga son cümle: 2/1/2014–6514/20 md.)**

Eczacılar 1257 sayılı kanunda belirtilen aşuları eczanelerinde yapabilir.

(Ek fıkra: 21/6/2005 – 5371/ 7 md.) Acil tıbbi yardım ve bakım ile sınırlı kalmak ve Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmeliğinde belirtmek kaydıyla acil tıp teknikerleri ile verilecek gerekli eğitimleri başarıyla tamamlamak kaydıyla Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli sağlık astsubayları (...) hastaya müdahale edebilir, bu hususta lazım gelen iş ve işlemleri yapabilirler. Hastane öncesi acil tıbbi yardım veren personel özel tip kıyafet giyer.

3- ECZACILAR VE ECZANELER HAKKINDA YÖNETMELİK

12.04.2014 tarihli Eczacılar ve Eczaneler Hakkındaki Yönetmeliğin 2. Bölüm, 6. Maddesinde tanımlanan Eczacının görev ve yetkilerine (f) bendi olarak "*Influenza, Pnömoni, Hepatit B, Covid 19 aşularını yapar.*" cümlesi eklenmelidir.

MADDE 6 – (1) Eczacının görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir.

a) Hastalıkların teşhis ve tedavisi ile hastalıklardan korunmada kullanılan tabii ve sentetik kaynaklı ilaç hammaddelerinin elde edilmesini ve bu hammaddelerden değişik farmasötik tipte ilaçların hazırlanmasını ve hastaya sunulmasını sağlar.

b) İlacın analizlerini yapar.

c) İlacın farmakolojik etkisinin devamlılığı ile emniyeti, etkililiği ve maliyeti bakımından gözetimini sağlar.

) İlaçla ilgili standardizasyon ve kalite güvenliđini sađlar.

d) İlaç kullanımına bağlı sorunlar hakkında hastaları bilgilendirir ve çıkan sorunların bildirimini yapılmasına ilişkin faaliyetleri yürütür.

e) Kozmetik imalathanesi, ilaç AR-GE merkezi, ecza deposu gibi müesseseleri açabilir veya bu tür resmî ya da özel müesseselerde mesul müdürlük yapabilir.

f) *Influenza, Pnömoni, Hepatit B, Covid-19 aşılarını yapar.*